

Povídání o SDH Tuř sepsal p. Jiří Vích, dlouholetý velitel a později i starosta SDH Tuř v roce 2007, při příležitosti 100 let od založení SDH Tuř a toto povídání bylo součástí projevu při oslavách založení SDH Tuř

„Vědomosti o činnosti sboru čerpal jsem částečně z kroniky hasičské a to do roku 1947, z části z kroniky obecní a konečně z paměti své i našich hasičů“.

Jiří Vích

Když mám popsat 100 leté dějiny SDH v Tuři, nemůžu jinak začít než v roce 1933, kdy na valné hromadě dne 21.1. usnesl se sbor na zakoupení „Pamětní knihy pro zápisy paměti sboru“. Prvním kronikářem byl pan Josef Bílek, starosta obce, rolník z čp. 22, který popsal založení Dobrovolných hasičů v Tuři a v jejich počátcích.

SDH Tuř byl ustaven za společných obcí Tuř, Butovos a Hubálov za úřadování starosty Josefa Šindeláře z Butovse.. Ten na obecní schůzi dne 15.9.1907 dává v úvahu zakoupení stříkačky a založení sboru, protože subvence v částce 440 korun, která byla obci přidělena, jinak propadne a nebude obci vyplacena. Dne 27.9.1907 na schůzi obecního zastupitelstva bylo jednohlasně usneseno, aby se pořídila stříkačka s příslušenstvím dle smlouvy, která byla sjednána 24.9.1907 s firmou „Smejkal“ za obnos 2.200,-- korun. Stříkačka má zůstat v obci Tuř s tím, že se najde místo pro zbrojnici a to nejlépe u panského dvora. V té době vznikl a ustaven byl hasičský sbor v obci Tuř. Konečné usnesení o stavbě zbrojnice bylo 27.9.1908 a sice na trojúhelníčku před školou, kde stojí dodnes. Obecní zastupitelstvo dne 3.6.1909 navrhlo, aby byl zřízen společný sbor z Tuře a Butovse o 10 členech z každé obce. Z Butovse se do tohoto společného sboru přihlásilo 10 členů, z Tuře ovšem žádný, s tím, že Tuř si ustavil sbor sama a svůj – Tuřský. Rozepře mezi obecním zastupitelstvem a ustaveným sborem v Tuři trvaly roky. Po mnoha jednáních a soudních sporech se dohodlo, že obce přistoupí na návrh butovských, kteří se rozhodli, že za částku 300 korun od obce Tuř odstoupí od veškerých nároků na hasičské vybavení a tímto spory skončily, protože zastupitelé za obec Tuř na tento návrh přistoupili.

Prvním velitelem ustanoveného sboru v Tuři byl Jan Kozák, hostinský z domu č. 29, starostou František Havránek rolník z čp.12, jednatelem Václav Křídlo č. 50, náměstkem velitele Jan Nožička, č.27

Členové sboru:

Josef Černý, František Záveský, Jaroslav Škaloud, Josef Havránek, Stanislav Krupička, František Šoltys, Václav Vích, Václav Záveský, Emil Šimon, Václav Nožička, Jan Bílek, Jan Tvrdý, Josef Janda a Josef Vítík.

Za 4-leté válečné doby zůstaly spolky nečinnými a také náš sbor nemohl býti činným neboť většina jeho členů byla povolána do války. Po očekávajícím míru a vyhlášení republiky 28.10.1918 pokračoval náš sbor ve své činnosti. Ovšem, že ve válce ztratil některé své členy, za které se přihlásili ke sboru zase jiní. Při vzniku Československé republiky se také rozpadli sloučené obce a každá z nich získala samosprávu a stala se samostatnou.

Při činnosti sboru se také pamatovalo na zábavu a vyrazení. Každého roku pořádal soubor ples, z něhož čistý výdělek přišel do sborové pokladny ke krytí jeho vydání. Od roku 1928 pořádá sbor veškeré zábavy v obci ve své režii.

Župních sjezdů, které se tehdy pořádali se náš sbor pravidelně zúčastňoval a byla to tehdy jedna z jeho hlavních činností.

V roce 1920 v Jičíně, v roce 1921 v Holíně, v r. 1923 v Popovicích se stříkačkou, v r. 1924 v Chyjicích.,v r. 1925 v Radimi a v roce 1926 ve Valdicích a tak to pokračovalo dále v roce 1934, v r. 1936 v Jičíněvsi a slavnosti ve Slatinách.

V roce 1936 na valné hromadě sboru byli zvoleni tito funkcionáři.

Starosta sboru Václav Vích, velitel zůstával od roku 1931 Stanislav Krupička, zástupce velitele a vzdělavatel Alois Jiránek, pokladník a zbrojmistr František Kosejk, jednatel Jan Bílek.

Od roku 1939 vedl kroniku sboru nový místní učitel a vzdělavatel sboru pan Alois Jiránek a vedl tuto kroniku opravdu příkladně. Jeho zápisy dokazují, že šlo opravdu o velmi inteligentního a vzdělaného člověka, který v roli místního učitele dal základy vzdělání mnoha zdejších dětem a působil v mnoha funkcích v naší obci a to nejen hasičských. Hasičskou kroniku vedl do roku 1947. Jako příklad vedení kroniky uvedu konečnou pasáž z kroniky z roku 1939, která je nazvána „Shoda ve sboru“

Citace dokazuje, že ve válečných letech tak těžkých pro náš národ se členové sboru semkli a pracovali pro naši obec opravdu příkladně a obětavě.

Citace:

Po celý rok panovala ve sboru až na malé výjimky dobrá shoda a kázeň. Jednotliví členové vždycky dbali rozkazů svých velitelů a plnili všechny své povinnosti dobrovolně do důsledků, jak jim jejich svědomí velelo a pokud jim snad vážné důvody rodinné nebo existenční v tom nebránily. O svěřenou výstroj a výzbroj téměř všichni bratři svědomitě pečovali. Jest si proto přát, aby ti, kteří jsou ještě snad poněkud pozadu za velmi snaživými bratry, zvýšili svou snahu ve prospěch sboru, aby zdar a úspěch provázal náš sbor i v letech příštích.

„Hasičstvu zdar“

V Tuři dne 31. prosince 1939

Zapsal Alois Jiránek, vzdělavatel a kronikář sboru

Konec citace.

V roce 1941 bylo vyšším hasičským organismem nařízeno, aby každý sbor ustavil „samaritánské strážce“. Na základě toho byly do sboru přijaty 2 ženy, Františka Pelantová a Vlasta Vaníčková, které byly vyškoleny pro tuto funkci.

Rok 1942 byl pro náš sbor velkým milníkem a to v tom, že členové se rozhodli zakoupit motorovou stříkačku. „To je naše hasičská cesta na jejíž konec chceme sbor dovésti“ zní citace z kroniky. Aby se získal finanční základ pro zakoupení „motorky“ byla provedena sbírka mezi členy sboru a mezi občany zdejší obce. Skoro všichni občané pochopili tuto snahu sboru a dle svých možností k tomuto uskutečnění přispívali. Sebráno bylo mezi občany a členy sboru 6710 korun. Mimo to byly rozeslány dopisy zdejším rodákům a peněžním ústavům s prosbou o peněžitý příspěvek. Takto se vybralo 3875 korun.

Na své schůzi dne 23.3.1942 usneslo se obecní zastupitelstvo, že se zaručí za sbor na jakoukoliv zápujčku potřebnou k zaplacení „motorky“. Byla proto objednána dvoukolová motorová stříkačka značky „Sigmund LMV-25“ se speciálním hasičským motorem „Zbrojovka“ o 25 koňských sil za 20877 korun. Mimo to bylo objednáno 100 m hadic B za 7840 korun.

Protože ve zbrojnici nebylo místo, rozhodli se funkcionáři sboru se starostou obce, že zbrojnici rozšíří na pravé straně, aby se tím získalo potřebné místo uvnitř a pro motorovou stříkačku. Aby však výlohy na opravu byly co nejmenší, bylo svoláno povinné pracovní cvičení pro členy sboru na sobotu 18.7. a neděli 19.7. t.r. Členové sboru, hlavně zedníci, stavěli novou zeď a ostatní svorně vedle sebe bez rozdílu v povolání pomáhali a brzy byla zbrojnice rozšířena o potřebný prostor. Také v tomto roce píše kronikář pan řídící v kronice „Závěr roku“

Citace:

Také letos byla mezi členy sboru naprostá shoda a dobrá kázeň. Všech rozkazů a nařízení vedoucích sboru bylo vždy dbáno a vše přísně plněno. S čistým svědomím a s uspokojením v srdci dává se sbor na uplynulý rok ve kterém přičiněním svých členů vykonal kus zdárné práce pro dobro všech občanů zdejší vesnice a pro záchranu jejich majetku.

S hasičským heslem „Vše pro jiné, pro sebe nic“ ukončen zápis za rok 1942 v Tuři dne 31.1.1942 zapsal Alois Jiránek

Tolik citace.

V sobotu 23.1.1943 dostavil se ke sboru montér firmy „Sigmund“ aby předal „motorku“ a zaučil do její obsluhy některé členy. Sborem byli ustanoveni dva zbrojmistři, V. Kmínek a J. Šimon.

Rok 1945 a konec války přinesl do naší obce hodně událostí smutných i radostných. 19.3.1945 zemřel zakládající člen a dlouholetý velitel pan Stanislav Krupička jeden z prvních členů, kteří se chopili v naší obci hasičské myšlenky a z malých prostředků vybudovali místní hasičský sbor.

Také naše obec zažila velmi dramatický konec války a naši členové hasičského sboru, kteří ke konci války drželi hasičské hlídky mnoho dramatických chvil. Znamé okolnosti o podpoře i živení ruských a britských uprchlých zajatců v našich lesích a krutá smrt nap. Šimka a umučení hajného Hlaváčka jen prokázali statečnost členů hasičského sboru i místních občanů. Každoročně 8. května se občané obce Tuř scházejí a připomínají si tehdejší události.

Rok 1947 je bohužel posledním rokem, který zaznamenala naše kronika. Během tohoto roku konal sbor cvičení a školení pro členy. Celm bylo 5 cvičení pořadových a 2 cvičení poplachová. Počet členů se v tomto roce nezměnil. Sbor měl 16 mužů a 2 ženy Byli to tito členové: Josef Bílek, Václav Bílek, Josef Havránek, Josef Janda, Alois Jiránek, Josef Kozák, Václav Kotlář, Václav Kmínek, Václav Kočvar, Josef Krupička, Ladislav Kracík, Václav Kubíček, František Košťál, Jaroslav Šoltys, Ladislav Vaníček a Václav Vích, Františka Pelantová a Vlasta Vaníčková.

Konec čtyřicátých a začátek padesátých let byl v našem státě velmi bouřlivý a děly se v něm velké změny. I v naší vesnici začátkem 50 let vznikalo zemědělské družstvo a i v důsledku toho byla hasičská činnost dosti utlumena a skládala se pouze z preventivních prohlídek, několika cvičení a valných hromad tehdy výročních členských schůzí.

V roce 1960 byla poněkud vzkříšena hasičská činnost našeho sboru. Na výroční schůzi byl zvolen starostou sboru Jaroslav Šoltys, velitelem Václav Kubíček, strojník Josef Bílek, pokladník Josef Havránek.

60 léta našeho sboru poznamenala stagnace členského kádru, který stárl a ve vedení sboru došlo ke změně starostou sboru byl zvolen Jaroslav Kostka a velitelem Karel Petr. Preventivní prohlídky, sběr železa, výroční schůze, hasičské bály – to byla hlavní činnost hasičů v těchto letech.

V roce 1969 přišlo radikální omlazení našeho sboru. 7.12. na výroční členské schůzi byli přijati noví členové: Jiří Kubíček, Vladislav Vaníček, Jiří Vích, Vlastimil Kosejk ml, Václav Bílek ml., Václav Kotlář ml.

V těchto letech byla naše obec střediskovou obcí pro obec Tuř, Hubálov, Butoves a Lhotu Kacákovou a náš sbor by ustaven jako výjezdová jednotka a přidělen mu byl automobil „Tatra 805“. V důsledku špatného garážování a náhradních díků se později stalo auto nepojízdné a i činnost našeho sboru jako výjezdové jednotky byla později zrušena a auto bylo předáno jiné požární jednotce.

70letá v našem hasičském sboru byla replikou let 60. Hlavní činnost našeho sboru byla soustředěna na preventivní prohlídky, sběr železa, pořádání oslav MDŽ pro naše ženy, oslavy 8. května spojené se zábavou, výroční členské schůze a požárnický ples.

Co se týče členské základny přijat byli Milan Kozák, Lubomír Šoltys, Antonín Pátek, Josef Havránek ml., Nožička Miroslav, ale někteří členové se bohužel z naší obce zase odstěhovali. Dva členové sboru Jiří Vích a Antonín Pátek se pravidelně 2x až 3x ročně zúčastňovali bezplatného odběru krve.

V roce 1977 se naše družstvo zúčastnilo okrskového cvičení v Úlibicích a umístilo se na 3. místě. Že by předpověď budoucích úspěchů?

Začátkem 80let mě náš sbor 18 členů a do výboru byli zvoleni: Antonín Pátek jako starosta, Jiří Vích jako velitel, Josef Janda jednatel, Josef Havránek hospodář a Josef Bílek jako strojník.

V roce 1982 se naše družstvo zúčastnilo okrskového cvičení sborů v Popovicích, kde se umístilo na třetím místě s nejstarším věkovým průměrem i stříkačkou ze všech soutěžících.

V těchto letech se začal objevovat nový fenomén v hasičství – požární sport.

Naše družstvo začalo se závistí sledovat špičkové sbory, které měly stříkačky PS 8 nebo nové PS 12, nové lehčí hadice a dosahovaly na soutěžích špičkové výsledky.

V roce 1984 se naše družstvo zúčastnilo soutěže požárních družstev v Robousích, kde se ze 14 zúčastněných družstev umístilo na čtvrtém místě stále se starou stříkačkou „Sigmund LMV-25“. Rovněž tam byl odměněn nejstarší přítomný strojník Josef Bílek z našeho sboru upomínkovým darem. V tomto roce byla opravena a uvedena člena sboru do provozu ruční stříkačka z roku 1907 a u příležitosti dětského dne 7.7. byla předvedena jak pracuje. Na přelomu 80 a 90 let byl zvolen za starostu sboru pan Bohuslav Baloušek, člen JZD, za členy byly přijati Jaroslav Řehák ml. a Václav Caprata.

Rok 1992 byl významný v tom, že našemu sboru byla přidělena nová stříkačka PS 12 s vybavením a náš sbor se mohl konečně rovnat s technikou s jinými sbory.

90 léta a přelom století se stal pro náš sbor novým mezníkem. Do našeho sboru byli přijati další mladí členové – bratři Řehákové, Martin Žilka, Karel Roudný, Tomáš Vích. Z Robous se vrátil Václav Kotlář, který svými zkušenostmi z tohoto sboru hodně pomohl v začátcích našemu soutěžnímu družstvu a později se stal ve funkci hospodáře a jednatele tahounem většiny akcí a jako vedoucí soutěžního družstva měl velký podíl na jeho úspěších.

Naše družstvo v r. 1999 vyhrálo okres v Úlibicích a poprvé se zúčastnilo okresního kola, které se konalo v Sobotce a umístilo se na druhém místě. Byl to obrovský úspěch a pro náš sbor velké povzbuzení. V těchto letech prožíval požární sport nevídaný vzestup a mnoho hasičských sborů se takto zviditelnilo. Také náš sbor, který pravidelně začal vyhrávat okrsky a zúčastňoval se II. kol v okrese a po předních a prvních místech i krajských kol, se stal předním sborem v okrese a po několika třetích a druhých umístěních v kraji i předním sborem ve východočeském kraji. To jsem ale poněkud předběhl událostem, které přišli po úspěchu v Sobotce.

V roce 2001 uspořádal náš sbor poprvé soutěž v požárním útoku s názvem „Vyhánění pavouků“, která se později stala jedním ze závodů o „Pohár starosty SDH okresu Jičín“. O jeho oblíbenosti svědčí pravidelně nejvyšší účast družstev ze všech závodů v soutěžním roce.

Začalo se budovat zázemí pro požární sport a posezení na různé společenské akce, které nám závidí celý okres. Hasičský sbor koupil starší stříkačku PS 12, kterou předělal na soutěžní s větším výkonem pro požární sport. Vybuodovali se překážky na požární sport a betonová základna pro požární útok.

V této souvislosti se chci také zmínit o naší spolupráci s HZS v Jičíně. V devadesátých letech koupil v naší obci chalupu člen HZS v Jičíně pan František Bakovský, který se velmi ochotně zapojil do veřejného života v obci a hlavně našel cestu mezi nás hasiče. Svými zkušenostmi nám velmi pomohl v začátcích požárního sportu a hlavně při přípravě soutěží, které náš sbor pořádal. I když není členem našeho sboru, mohu klidně říci, že je jedním z nás a SDH Tuř v něm má velkého pomocníka a přítele.

Někteří naši členové soutěžního družstva pracují v HZS Jičín a proto je nasnadě úzká spoluprácesoutěžního družstva našeho sboru se sportovním družstvem při HZS. V poslední době se projevuje hlavně v technickém a materiálním vybavení při soutěžích.

Když se ohlížím za stoletou práci našeho sboru nemohu zapomenout na činnost a práci našich žen našich členek hasičského sboru v Tuři.

Prvními členkami našeho sboru se stali již v roce 1941 paní Františka Pelantová , která již bohužel není mezi námi a paní Vlasta Vaníčková. Pracovali jako samaritánky sboru. V současné době má sbor 17 žen a dá se říci, že všechny se v rámci svého zdraví a možností aktivně podílejí na práci a činnosti našeho sboru a patří jim poděkování. Neumím si představit jakoukoliv akci, bez jejich pomoci a účasti. Připomenu jejich účast na přípravě a pořádání hasičských balů, hasičské soutěže a jejich nezastupitelná činnost v roli prodávajících, při obsluze, při občerstvení a v roli zapisovatelek. Připomenu dětské dny, které organizovali, různá posezení, kde svou pomocí ale i pouhou přítomností vytvářejí pohodu a spokojenost.

Kdybychom měli spočítat všechny hodiny, které naši členové a členky sboru vykonaly pro obec, určitě bychom to nespočítali, ale kdyby , byly by to tisíce hodin.

Zmíním se o těch největších akcích, při kterých naši členové nechyběli a svou prací šli příkladem. Vybudování kanalizace v naší obci, částečná oprava zámku a vybudování hospody a sálu v něm, budování chodníku, oprava školy, výstavba prodejny, sekal a sušil se příkop z Tuře ke Lhotě Kacákově, údržba a oprava obecních cest a mnoho dalších akcí , které vedli ke zvelebení naší obce.

Někteří naši členové sboru pracovali a i dnes pracují v zastupitelstvu , vedli obec jako starostové. Také v současnosti je starostou obce člen našeho sboru a soutěžního družstva Martin Řehák a další pracují v zastupitelstvu a komisích při obecním úřadě.

Dnes si připomínáme 100 let od založení našeho sboru s tím, že se hluboce skláníme před našimi předky, kteří náš sbor zakládali a udržovali v činnosti mnohdy za velmi složitých podmínek. V naší obci byl a je hasičský sbor tou organizací, na kterou se mohli občané vždy plně spolehnout v těch chvílích, kdy šlo o záchranu majetku.

První požár zaznamenává naše kronika v naší obci 23.2.1913 v popisném čísle 7 a 22, 14.8.1932 zapálil blesk stodolu pana Klavíka v č. p. 19 , v roce 1937 zúčastnil se sbor hašení požáru u pana Kosejka v Hubálově, 29.3.1941 náš sbor o počtu 12 lidí přispěchal hasit požár u pana Víška v Robousích, o žních r. 1947 hasili požár obilí na poli pana Bohuslava, v roce 1965 zasahovali při požáru Hubálově u Hnízdů, v r. 1966 v Hubálově u Vítků, také v roce 1966 hořelo v Tuři u Hudců, v r. 1968 hořící vagon na nádraží v Butovsi, v r. 1969 pomoc při hašení požáru ve Slatinách, v roc. 1985 hašení požáru v Butovsi u Babáků, v roce 1983 požár u pana Bílka v Tuři , v r. 1984 v dubnu zasahovali při požáru stodoly a rod. domku Šimonových v Tuři a 17.10.1987 hořícího stohu u kravína v Tuři, v září 1991 se členové sboru zúčastnili likvidace požáru u chalupy p. Veselého, kde shořela kolna a poslední zásah byl na požádání HZS v Jičíně o pomoc při hašení lesního požáru v tuřském lese v nočních hodinách.

Všude tam zasahovali a pomáhali naši minulí i současní členové dobrovolného sboru hasičů v Tuři a všude tam dokazovali svou připravenost pomoci zachraňovat majetky svých spoluobčanů a i přespolečných.

Proto bych chtěl vzpomenout všech těch členů a členek, kteří prošli naším sborem a již nežijí a vyjádřit jim hlubokou úctu. Těm současným děkuji za vykonanou práci a přeji mnoho zdraví.

Bilancování úspěchů soutěžního družstva v posledních letech je pro náš sbor jedno z nejlepších období za 100 let jeho dějin. Vystavené poháry a diplomy, dosažené výsledky v okrsku, okresu a kraji i pohárové výsledky dokazují, že i v tak malé vesnici jako je naše, může pracovat hasičský sbor na takové úrovni, že je příkladem pro dobrovolné hasiče v našem kraji.